

■ Països amb processos de pau o negociacions formalitzades (indicador núm. 3)

3. Processos de pau

- Van concloure les negociacions amb 15 grups armats de set països, el que va permetre el lliurament d'armes d'entre 14.000 i 18.000 combatents.
- El Govern del Sudan va signar un acord d'alto el foc amb la coalició de grups armats Liberation and Justice Movement (LJM), una organització paraigua de petites faccions que opera a Darfur, i dos petits grups rebels de la regió van signar un acord de pau amb el Govern; tanmateix, no es va avançar en les negociacions amb els grups més importants, el JEM i l'SLA.
- Més de 4.000 combatents van depositar les armes al Txad.
- El president afganès, Hamid Karzai, va anunciar la posada en marxa d'un pla de pau per al país que inclou el diàleg amb els talibans.
- A Turquia es va iniciar un procés de diàleg entre el líder del grup armat d'oposició kurd, PKK, Öcalan, i òrgans competents que actuaven en nom de l'Estat amb el coneixement del Govern.
- Es va mantenir la incertesa sobre el futur del diàleg entre Israel i Palestina després de la decisió d'Israel de no renovar la moratòria sobre la construcció d'assentaments a Cisjordània.

En aquest capítol s'analitza la situació de 54 contextos, 48 d'aquests de negociació, tres de països sense processos de pau formals (Somàlia, RD Congo i Colòmbia), i tres amb processos completats (Mali, Níger i R. Centreafricana). En la meitat dels contextos de conflicte actuals hi ha diàlegs oberts o exploratoris. Durant l'any es van resoldre satisfactòriament les negociacions amb 15 grups armats de set països. 11 processos estan consolidats i 23 han patit interrupcions.

Taula 3.1. Situació de les negociacions en finalitzar el 2010

Bé (9)	Regular (13)	Malament (12)	En exploració (3)	Resoltes (11)
<i>Xipre</i>	<i>Armènia-Azerbaidjan</i>	Afganistan	Índia (CPI-M)	Txad (facció UFCD,
<i>Eritrea-Djibouti</i>	<i>(Nagorno-Karabakh)</i>	Angola (FLEC-FAC)	Índia (Kuki National Front)	UFR, UFDD, CDR,
Filipines (NPA)	Filipines (MILF)	Xina (Tibet)	Sudan (SLA-Nur)	UFDD/F)
Filipines (MNLF)	Geòrgia (Abjàsia)	Índia (NDFB)		<i>Txad-Sudan</i>
Índia (NSCN-IM)	Geòrgia (Ossètia del Sud)	Israel-Palestina		Etiòpia (facció ONLF)
Índia (NSCN-K)	Índia-Pakistan	Marroc (Sàhara Occidental)		Etiòpia (UWSLF)
Índia (ULFA)	Israel-Síria	Myanmar (KIO)		Índia (KCP-MC
Índia (ULFA-pro neg)	Moldàvia (Transd.)	Myanmar (KNU)		facció Lallumba)
Índia (UPDS)	Myanmar (facció DKBA)	Myanmar (NLD)		Índia (KNLF)
	Myanmar (facció SSA-N)	Senegal (MFDC)		Níger (MNJ)
	Nigèria (MEND)	Sudan (JEM)		Somàlia (ASWJ)
	Sèrbia - Kosovo	Iemen		Sudan (JRM)
	Turquia (PKK)			Sudan (LJM)
	<i>Palestina</i>			Sudan (SLA FREES)

(En cursiva s'assenyalen els conflictes no resolts i que no estan en fase de lluita armada o que en finalitzar l'any no es poden catalogar com a «conflictes armats»).

En termes generals, l'any 2010, el **43% de les negociacions van anar bé o van acabar de manera satisfactòria**. Un 27% de les negociacions van haver d'esquivar serioses dificultats, i en un percentatge similar els seus resultats van ser negatius. De les negociacions del quadre anterior, 20 corresponien a conflictes armats i 28 a situacions de tensió i conflictes no resolts.

3.1. Processos de pau: definicions i tipologies

S'entén per **negociació** el procés pel qual dues o més parts enfrontades (ja siguin països o actors interns d'un país) acorden discutir les seves diferències en un marc concertat per trobar una solució satisfactòria a les seves demandes. Aquesta negociació pot ser directa o mitjançant la facilitació de tercers. Normalment, les negociacions formals

tenen una fase prèvia, o exploratòria, que permet definir el marc (format, lloc, condicions, garanties, etc.) de la futura negociació. Per **procés de pau** s'entén la consolidació d'un esquema de negociació, un cop s'ha definit l'agenda temàtica, els procediments a seguir, el calendari i les facilitacions. La negociació, per tant, és una de les etapes d'un procés de pau.

Per «**alto el foc**» es considera la decisió militar de paraitzar qualsevol combat o ús de les armes durant un període especificat, mentre que el «**cessament d'hostilitats**» inclou, a més de l'alto el foc, el compromís de no segrestar, fustigar la població civil, amenaçar, etc.

En funció dels objectius finals buscats i de la dinàmica seguida en les diferents fases de la negociació, la majoria dels processos de pau es poden catalogar en alguna d'aquestes cinc **categories o models**, encara que de vegades es pugui donar el cas d'un procés que combini dues categories:

- a) Desmobilització i reinserció;
- b) Repartiment del poder polític, militar o econòmic;
- c) Intercanvi (pau per democràcia, pau per territoris, pau per desocupació, pau per reconeixement de drets, etc.);
- d) Mesures de confiança;
- e) Fórmules d'autogovern o «arquitectures polítiques intermèdies».

El model de procés normalment té relació amb el tipus de demandes presentades i amb la capacitat dels seus actors per pressionar o exigir (nivell de simetries en l'aspecte militar, polític i social), encara que també influeixen els acompanyaments i facilitacions, el cansament dels actors, els suports que reben i altres factors menys racionals, més aviat vinculats a patologies dels líders, imaginaris o inèrcies històriques. En algunes ocasions, encara que no en moltes, i especialment si el procés és llarg en el temps, pot passar que es comenci des del plantejament d'una de les categories assenyalades (l'a, per exemple) i després s'incrementin les demandes per situar el procés en una altra categoria més complexa. També és important recordar que no tots els processos o les seves fases prèvies d'exploració, diàleg i negociació es fan amb una sinceritat real, ja que és freqüent que formin part de la mateixa estratègia de guerra, bé per guanyar temps, internacionalitzar-se i donar-se a conèixer, bé per rearmar-se o per altres motius.

Finalment, voldria assenyalar que el que vulgarment anomenem «procés de pau», en realitat, no és una altra cosa que un «procés per finalitzar amb la violència i la lluita armada». La signatura d'un cessament d'hostilitats i la posterior signatura d'un acord de pau no és més que l'inici del veritable «procés de pau», vinculat a una etapa anomenada «rehabilitació postbèlica», sempre difícil, però que és on veritablement es prendran les decisions i es realitzaran les polítiques que, si tenen èxit, aconseguiran la superació de les altres violències (estructurals i culturals) que després permetran parlar amb propietat de l'«assoliment de la pau». En aquest anuari, però, i amb excepció d'alguns annexos, ens limitarem a analitzar els esforços realitzats en les primeres etapes d'aquesta llarga carrera, sense les quals, però, no seria possible arribar a la meta final.

3.2. Evolució dels processos de pau

Àfrica

a) Àfrica Austral i Occidental

A **Angola (Cabinda)**, durant el tercer trimestre, el president del grup armat independentista FLEC, N'Zita H. Tiago, va qualificar de «cop d'Estat» el comunicat en què diversos líders de l'organització feien una crida a la fi de la lluita armada a Cabinda, i va assegurar que es va emetre sense el seu consentiment. Aquesta situació va fer que el líder del FLEC a l'exili (resideix a París) renovés els seus comandaments, i destituís el vicepresident, Alexander Tati, el cap de l'Estat Major, Estanislau Boma, el cap de Seguretat Nacional, Carlos Moises, i l'assessor especial del president, Luis Veras Luemba. Tiago va fer una crida a la població de Cabinda per seguir lluitant per la seva sobirania.

A **Mali**, a principi de gener, els líders del braç polític de l'ADC tuareg es van reunir a Algèria per avaluar la implementació dels acords de pau assolits el 2006 i en què el Govern es comprometia a desenvolupar el nord de Mali i, en especial, la comunitat tuareg. El seu portaveu, Hama Sid Ahmed, va subratllar que el deteriorament de la situació de seguretat que vivia el nord de Mali com a conseqüència de les accions d'al-Qaida al Magrib Islàmic (AQMI) va forçar aquesta trobada davant la necessitat d'acordar una estratègia conjunta per fer front a aquest grup. A l'octubre, i arran de la ineficàcia governamental per afrontar l'activitat d'AQMI, organització a la qual van acusar d'estar en complicitat amb autoritats malianes, els tuareg de l'ATNM van decidir reorganitzar-se per pacificar la regió del nord, lamentant que la crida realitzada per l'ADC al gener no hagués donat resultat.

Pel que fa a **Níger**, a principi de gener, el grup armat tuareg **MNJ va celebrar una cerimònia de lliurament d'armes** a Arlit (nord), en què va lliurar 50 vehicles i un nombre indeterminat d'armes. A la segona quinzena de febrer, **diversos membres de les Forces Armades nigerines van protagonitzar un cop d'Estat que va posar fi al govern de Mamadou Tandja, en el poder des de 2004**. La Junta Militar, autodenominada Consell Suprem per a la Restauració de la Democràcia, va nomenar president al major Salou Djibo, que havia servit dins de les operacions de pau de l'ONU a Côte d'Ivoire i la RD Congo. Es va suspendre la Constitució i es van dissoldre les institucions públiques. La tensió havia augmentat des de l'agost, quan Tandja va ignorar la sentència del Tribunal Constitucional i va dissoldre el Parlament amb la finalitat de fer efectiva la seva proposta de reforma de la Carta Magna per aconseguir prolongar el seu mandat de manera indefinida. Al març, el líder d'una facció del grup armat tuareg MNJ es va reunir amb Djibo per mostrar la seva preocupació perquè els acords de pau assolits a Syrte (Líbia) el 2009 encara no s'havien formalitzat, encara que va mostrar la seva confiança en què la Junta Militar complís la seva paraula de promoure la reconciliació entre els nigerins i la seguretat. El líder militar va confirmar que es mantindria l'acord assolit amb els tuareg el 2009 a Syrte.

A **Nigèria**, Goodluck Jonathan, fins aleshores president en funcions, va ser nomenat al maig cap de l'Estat després de la mort del seu predecessor Umaru Yar'Adua. L'assessor presidencial per al **Delta del Níger**, Timi Alai-be, va declarar que es reprendrien els esforços per formar i proveir de llocs de treball els milers d'antics insurgents que es van acollir al programa d'amnistia l'any passat. Al juliol, **es va iniciar el programa de reinserció d'excombatents que donava cobertura a més de 20.000 antics membres del MEND i altres grups armats del Delta**. El programa, de quatre setmanes de durada, va comptar amb formadors europeus i nord-americans. A l'octubre, durant la celebració del Dia de la Independència a Abuja, es van produir dues explosions que van causar la mort d'almenys 12 persones. Prèviament, el MEND havia remès un comunicat en què avisava les forces de seguretat de la col·locació de diversos dispositius a la capital que esclatarien durant la parada militar. Immediatament després de les explosions, un dels líders del MEND, Henry Okah, va ser detingut a Sud-àfrica acusat d'haver coordinat l'atemptat, encara que aquest va negar qualsevol implicació en els fets. Al novembre, però, el MEND va col·laborar amb les Forces Armades per alliberar unes persones segrestades per una facció del grup contrari a les negociacions.

A **Casamance (Senegal)**, a final d'abril, **el primer ministre Souleymane Ndiaye va afirmar que el Govern estava preparat per rebre els líders del grup armat MFDC i reiniciar les negociacions de pau**, amb la condició que les reunions se celebressin a Senegal. Amb aquestes declaracions Ndiaye va respondre a la petició del líder de la facció del front sud de l'MFDC, Cesar Atoute Badiate, que està enfrontat a la facció de Salif Sadio (front nord), i que també es va mostrar disposat a trobar una solució al conflicte de Casamance. No obstant això, Badiate va categoritzar la situació de la regió com un problema internacional i va demanar que les negociacions tinguessin lloc en un país neutral. Diversos analistes van assenyalar la necessitat que les faccions de Sadio i Badiate entressin en un diàleg intern, com a pas necessari per a un procés de pau. Tots dos van mostrar la seva disposició a mantenir converses de pau. Al juny es va produir una escissió en el braç armat de l'MFDC, Atika, de la mà d'Ousmane Gnantang Diatta, que es va presentar com a nou cap del grup en substitució de Badiate, el qual es va manifestar partidari de la unitat per dur a terme unes negociacions sinceres en un país neutral. A l'agost, va morir el bisbe de Zinguinchor, monsenyor Maixent Coly, que va exercir de mediador en el conflicte des del 2001. Els mitjans locals van informar que al juliol s'havien produït **enfrentaments entre diferents faccions de l'MFDC**. La recent proclamació d'Ousmane Gnantang Diatta com a cap de l'Estat Major, i de Nkrumah Sané com a secretari general del moviment, en substitució de Jean Marie François Biagui, van ser les causes de l'increment de la tensió entre les faccions. Al novembre, el braç polític de l'MFDC va establir dues precondicions per restablir les negociacions amb el Govern: la suspensió de l'ordre d'arrest que hi havia sobre els seus líders, Nkrumah Sané i Salif Sadio, i la celebració de les reunions fora del país. L'MFDC va subratllar que la seva obertura a la negociació no estava lligada a la forta pressió de l'Exèrcit sobre el seu braç armat, conegut també com a Atika.

b) Banya d'Àfrica

A **Etiòpia**, a l'octubre, **una part de l'ONLF va arribar a un acord de pau amb el Govern**, posant fi a la lluita armada que havia portat a terme des de feia dècades a la regió d'Ogaden. L'acord va establir una amnistia per als membres del grup empresonats, i la conversió del grup en partit polític. No obstant això, una part del grup ONLF, liderat per Mohamed Omar Osman, va continuar la lluita armada; ambdues faccions es consideraven el nucli principal de l'ONLF i acusaven l'altra part de ser insignificant. Al novembre, les autoritats etiòpies van alliberar un indeterminat nombre de rebels de l'ONLF en compliment de l'acord de pau assolit amb la facció de l'ONLF a l'octubre. A l'abril, el grup armat United Western Somali Liberation Front (UWSLF), braç de l'antiga Al-Itihaad Al-Islami (AIAI), que operava a la regió etiòp d'Ogaden, va acordar lliurar les armes al Govern etiòp i tornar a la legalitat després de dècades de guerra de guerrilles. El grup operava des de Somàlia i tenia vinculacions amb Eritrea. Finalment, **l'UWSLF va signar un acord de pau amb el Govern etiòp a Addis Abeba el 29 de juliol**. L'acord, signat pel líder del grup, el xeic Abdurahim Mohammed Hussein, i alts càrrecs del Govern, i amb la presència de diplomàtics i oficials de la UA i Nacions Unides, va suposar la concessió prèvia d'una amnistia per als membres del grup i la posada en marxa de projectes de desenvolupament a la zona d'Ogaden. L'ONLF va afirmar que l'UWSLF no tenia base de suport a Ogaden i ha reiterat que qualsevol aproximació entre la població d'Ogaden i el Govern etiòp ha de tenir una mediació internacional i tenir lloc en un lloc neutral.

A **Somàlia**, durant la segona quinzena de febrer, **el Govern Federal de Transició (GFT) va signar un acord amb el grup islàmic Ahl as-Sunna wal-Jama'a (ASWJ) amb l'objectiu de crear una aliança amb els grups i faccions oposades a la presència dels grups extremistes al país** abans de llançar una ofensiva nacional contra aquests grups, principalment al-Shabab. Els líders del GFT i el líder del grup islàmic, xeic Mahamoud Sheikh Ahmed, van acordar unir-se després d'una setmana de converses celebrades a Addis Abeba. Segons l'acord, les tropes d'ASWJ quedaran sota el control del Govern, s'assignaran diversos llocs ministerials i alts càrrecs a ASWJ, es crearà un panel nacional d'ulemes amb l'objectiu de crear un marc per protegir i preservar la fe islàmica tradicional somali i es crearà un òrgan que supervisarà l'aplicació de l'acord en què estaran representats la UNPOS, la Unió Africana i la IGAD. El 22 de maig **es va celebrar a Istanbul una conferència internacional en què es va pretendre impulsar el fràgil procés de pau a Somàlia**. Els participants a la conferència van redactar la Declaració d'Istanbul i van reiterar el seu compromís a promoure la pau i l'estabilitat al país, la necessitat de mantenir el Procés de Pau de Djibouti en marxa, la formació de les forces de seguretat somalis, i el suport a AMISOM. La conferència va ser organitzada pel Govern de Turquia i Nacions Unides.

Al **Sudan (Darfur)**, el grup armat JEM es va mostrar, des del començament de les negociacions, contrari al fet que cap de les múltiples faccions dels grups armats de Darfur participés directament en la taula, fent referència a la seva falta de poder real i de presència en el

terreny. **Durant la segona quinzena de febrer, el Govern sudanès i el JEM van signar un acord d'alto el foc, facilitat pel president del Txad, i van presentar un marc per a un futur acord de pau.** Al juny, però, el JEM va acusar el Govern d'haver trencat l'acord de l'alto el foc en bombardejar les seves posicions a Darfur Septentrional. L'augment dels combats i les operacions militars a Darfur durant el mes de maig van portar el grup armat a retirar-se de les negociacions, en considerar que els acords assolits amb el Govern s'havien trencat pels nous actes de violència. A més, les autoritats del Txad es van oposar a l'entrada al país del líder del JEM, Khalil Ibrahim, que es dirigia de nou a Darfur fent escala a N'djamena en un vol provinent de Líbia, i li van negar el refugi que fins llavors li havien concedit. **El JEM va considerar que Qatar ja no era un espai neutre per a les negociacions** i es va negar a reprendre el diàleg perquè considerava que qualsevol acord assolit amb el Govern quedava buit de contingut. Al desembre, però, va negociar amb el Govern de manera indirecta per arribar a un acord de cessament d'hostilitats.

Al setembre, **el comitè de mediació, format per l'ONU, la UA i Qatar, va presentar un principi d'acord de pau** basat en els acords assolits entre el Govern i els grups armats JEM i LJM, les posicions de les parts, recomanacions de grups de la societat civil i les consultes amb el Comitè Ministerial Conjunt Àrab-Africà i amb els valedors internacionals del procés. Per la seva banda, el Govern sudanès va presentar la seva nova estratègia per posar fi al conflicte de Darfur, que se centrava en els actors locals com a mitjà per posar fi a la violència, establir la seguretat i el retorn dels civils desplaçats, a més d'establir projectes de desenvolupament a la zona. Els grups armats van rebutjar la proposta. A l'octubre, el JEM va reconsiderar tornar a incorporar-se a les negociacions, per la qual cosa va enviar una delegació a Doha per reunir-se amb els mediadors del procés. La delegació va presentar les demandes del grup armat sobre com s'haurien de celebrar les negociacions. El JEM va reivindicar la llibertat de moviment per al seu líder, Khalil Ibrahim, per poder reiniciar el diàleg. Ibrahim es trobava a Líbia des que va ser expulsat del Txad al maig quan intentava tornar a Darfur. Al novembre, una delegació del JEM es va reunir a Qatar amb l'equip mediador a qui va lliurar un document amb 10 punts que s'havien de tenir en compte per tal que el JEM es reincorporés a les negociacions. El grup va assenyalar que no es tractava de precondicions, sinó de peticions legítimes, com la llibertat de moviment dels seus representants entre el lloc on es realitzen les negociacions i Darfur. Al desembre, **el JEM va confirmar que estava negociant de manera indirecta amb el Govern per arribar a un acord de cessament d'hostilitats.** Per la seva banda, el líder d'una de les faccions més importants de l'SLA, Abdel Wahid al-Nur, va anunciar que es reuniria amb la cúpula de la seva formació a París per discutir sobre una possible sortida política al conflicte de Darfur.

Pel que fa als altres grups que operen a la regió, al març, el Govern va signar un **acord d'alto el foc amb la coalició de grups armats Liberation and Justice Movement (LJM)**, una organització paraigua de petites faccions liderada per El-Tijani El-Sissi (de l'ètnia fur i antic governador de la regió), a Qatar. A l'abril, quatre facci-

ons de l'SLA es van unir a la coalició. El grup està format per les Forces Revolucionàries SLM i tres moviments del Grup del Full de Ruta. Al juliol, dos grups rebels de Darfur, **el Sudan Liberation Army-Freese (SLA-Freese) i el Justice and Reform Movement (JRM), van signar un acord de pau**, mediat per un comitè de reconciliació de líders locals i administradors nadius, amb la UNAMID com a observadora. Ambdós grups són faccions de l'SLA i del JEM, respectivament. Per la seva banda, el grup armat SLM-RF, que comptava amb el suport de Líbia i la coalició de faccions coneguda com a Grup d'Addis Abeba –amb suport de Washington– es va mostrar al gener favorable a iniciar negociacions amb el Govern, però va descartar unificar-se sota el paraigua del JEM en les converses de pau.

En l'àmbit nacional, la implementació de l'Acord de Pau Global –que va posar fi al conflicte armat entre el nord i el sud del país el 2005– va avançar per fer possible la celebració del referèndum d'autodeterminació del sud en la data prevista, el 9 de gener de 2011. Però, importants aspectes per al futur d'ambdues regions, com el repartiment de la renda petroliera, la delimitació fronterera i la situació de l'enclavament petrolier d'Abyei, van continuar pendents de negociació i van retardar la posada en marxa d'altres punts clau de l'acord. Diversos analistes van assenyalar que amb la possible secessió del sud, el Sudan concentrarà esforços en la solució del conflicte de Darfur, augmentant la pressió militar i intentant forçar la negociació amb grups armats que es mostren reticents a iniciar el diàleg a Qatar.

D'altra banda, el **Txad i el Sudan** van acordar el 5 de febrer posar fi a les guerres per delegació, que estaven duent a terme un contra l'altre a través dels grups armats txadians i de Darfur, i treballar conjuntament per reconstruir les regions properes a la frontera comuna. Ambdues parts es van posar d'acord a deixar d'acollir els grups rebels de l'altra part i a animar aquests grups armats a presentar-se a les eleccions. Diversos analistes van assenyalar que l'acord signat entre els governs del Txad i el Sudan per restablir les seves relacions diplomàtiques i expulsar els insurgents del país veí podria haver forçat l'alto el foc del JEM pressionat pel Govern del Txad.

c) Grans Llacs i Àfrica Central

Pel que fa al **Txad**, a principi d'abril **es van celebrar converses de pau entre el Govern i la coalició rebel UFR a Khartum (Sudan)**, ciutat on residien els líders d'aquest grup. El portaveu de la coalició, Abderaman Koulamallah, va assenyalar que aquests contactes podrien conduir a unes negociacions de pau amb el Govern. Des de l'agost de 2007, l'oposició armada txadiana i el Govern no havien realitzat contactes, segons va assenyalar el portaveu de la UFR. Aquestes converses van tenir lloc després de l'acord assolit entre el Sudan i el Txad el gener de 2010, pel qual ambdós països deixaven de donar suport als grups armats que atacaven l'altre país. El Sudan, per tant, va deixar de donar suport als grups armats txadians que utilitzaven el seu territori com a rereguarda. Al juliol, els caps rebels del Txad i el Sudan, que havien instal·lat les seves bases a

la zona fronterera entre ambdós països, van patir les conseqüències de l'acostament entre el Txad i el Sudan i van perdre el seu suport. Si al maig el líder del grup armat sudanès JEM, Khalil Ibrahim, va ser declarat persona *non grata* pels seus hostes txadians, després va ser el torn dels líders de la revolta txadiana. Les autoritats sudaneses van exigir als caps rebels txadians Timane Erdimi (RFC), Mahamat Nouri (UFDD) i Adoum Hassaballah (UFCD) que abandonessin Khartoum. Per les mateixes dates, **uns 500 combatents del grup UFCD, dirigits pel coronel Hassaballah, van decidir lliurar les armes i entrar en la legalitat.** Al setembre, un segon grup de 150 insurgents de l'antic grup armat txadià Movement for Justice and Social Change (MJSC) van retornar a N'Djamena des de la capital de Darfur nord acompanyats del ministre de Seguretat txadià. Aquests 150 rebels van desertar de l'Exèrcit el febrer de 2006. Aquest lliurament concertat va formar part dels esforços que els dos països estaven realitzant en el marc de l'acord de pau, al qual van arribar a principi d'any, per posar fi al suport que ambdós països donaven a la insurgència de l'altre.

Al novembre, **més de 4.000 combatents van depositar les armes** en una cerimònia que va tenir lloc a Mousso-ro. Mahamat Nimir Hamita, representant mediador del Govern, va presidir l'acte. Concretament, es va tractar de 4.080 rebels i 83 vehicles tot terreny equipats amb armament pesat. Els rebels pertanyien a diferents moviments polític-militars, entre els quals hi havia la coalició UFR de Timane Erdimi, l'UFDD de Mahamat Nouri, el CDR i l'UFDD/F d'Abdelwahid Aboud. Els rebels van demanar el perdó governamental. Analistes de la premsa local van assenyalar que al voltant del 90% dels rebels s'havien lliurat i havien tornat a la legalitat, un 5% es trobava en parador desconegut al Sudan i l'altre 5% encara es trobava en trànsit. Un dels elements essencials de la política de «mà estesa» del Govern va ser l'absorció i la inserció en la vida social i pública dels exrebels. El Govern va promulgar una amnistia general en els diferents acords que havia signat els últims anys, excepte per a aquells que eren culpables de delictes comuns. Oficialment, els antics militars i funcionaris civils van ser readmesos en els seus anteriors càrrecs, i els caps rebels i combatents van ser incorporats a l'Exèrcit txadià i la Funció Pública.

La situació de principi d'any a la **R. Centreafricana** va estar marcada pel retard de les eleccions (posposades fins al gener de 2011) i de la posada en marxa del programa de desarmament i desmobilització. Al gener, la BONUCA es va integrar, juntament amb altres agències, a l'Oficina integrada de Nacions Unides per a la consolidació de la pau a la RCA (BINUCA). A final de gener, el president centreafricà, François Bozizé, va confirmar la mort de l'exministre de Defensa del país i líder del CPJP, Charles Massi, sota custòdia de la Policia. A la segona quinzena de febrer, un altre exlíder rebel, Hassan Ousman, desaparegut des de desembre de 2009, encara no se sabia on era. Ousman havia retornat al país el desembre de 2008 per participar en el Diàleg Polític Inclusiu, després d'haver liderat un petit grup armat a la zona nord del país. Al març, els guerrillers de l'FDPC van segrestar un grup de negociadors de Nacions Unides. Al cap de pocs dies van executar un dels segrestats i va esclatar el conflicte. El mandat del

president François Bozizé culminava el 11 de juny, però l'oposició política i la comunitat internacional van anunciar l'existència de problemes al cens electoral i les llistes de votants, un pressupost insuficient per dur a terme el procés i amenaces per qüestions de seguretat que feien témer que la celebració d'unes eleccions lliures i transparents fossin impossibles. Finalment, es va acordar celebrar-les el gener de 2011. Al juny es va completar el desarmament, la desmobilització i la reintegració de 8.000 excombatents.

A la **RD Congo**, a final de maig, el Consell de Seguretat de l'ONU va aprovar la resolució 1925 per la qual prorrogava el mandat de la MONUC fins al 30 de juny de 2010 i va decidir que, en vista de la nova fase a què s'havia arribat al país, la missió de Nacions Unides en aquest país, **MONUC, passaria a denominar-se, a partir de l'1 de juliol de 2010, Missió d'Estabilització de Nacions Unides a la República Democràtica del Congo (MONUSCO).** La MONUSCO hi estarà desplegada fins al 30 de juny de 2011 i tindrà una dotació màxima de 19.815 efectius militars, 760 observadors militars i 1.441 policies, a més dels components civil, judicial i penitenciari corresponents. El Consell també va autoritzar la retirada d'un màxim de 2.000 efectius militars de Nacions Unides com a molt tard el 30 de juny de 2010 a les zones on les condicions de seguretat ho permetin. Així mateix va autoritzar la MONUSCO al fet que, al mateix temps que concentrés les seves forces a la zona oriental del país, mantingues una força de reserva amb capacitat per al redespiegament ràpid en qualsevol altra part del país. Finalment, el Consell va posar en relleu el fet que el Govern congolès era el principal responsable de la seguretat i la protecció de la població civil. Al juny, el secretari general de l'ONU va nomenar com a nou representant especial Roger Meece, ambaixador dels Estats Units a la RD Congo entre 2004 i 2007, en substitució d'Alan Doss. A l'agost, almenys 400 exmembres de grups armats dels Kivu Nord i Sud van procedir a la seva desmobilització. Des de 2009 fins a l'agost, 4.178 excombatents havien deixat les armes. A l'acte es va fer una crida al desarmament i integració a les Forces Armades congoleeses a membres dels grups Mai Mai Kifuafua, Pareco-FAP i APCLS.

d) Magrib

Respecte al **Sàhara Occidental**, a principi de gener, **el rei del Marroc, Mohamed VI, va anunciar la creació de la Comissió Consultiva per a la Regionalització (CCR), que haurà d'assentar les bases del procés de regionalització al país que començarà a les anomenades províncies del sud (Sàhara Occidental).** El líder del Front Polisari, Mohamed Abdelaziz, va enviar a l'abril una dura crítica missiva al secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, en la qual va expressar decepció per la seva falta de lideratge i voluntat per complir el mandat de l'ONU al territori del Sàhara Occidental, disputat pel Marroc i els sahrauís. A la carta, el dirigent sahrauí reconeixia la seva indignació amb Ban Ki-moon, especialment per l'últim informe periòdic emès al Consell de Seguretat sobre la situació al Sàhara Occidental. Abdelaziz va considerar que el document no reflectia de manera objectiva els esdeveniments de l'últim any i que el secretari general havia cedit davant algunes de les tesis de-

fensades pel Marroc, per exemple, en esmentar a penes la realització d'un referèndum, reclamat pels sahrauís. El dirigent va criticar, així mateix, la poca atenció dedicada a les denúncies de violacions dels drets humans perpetrades pel Marroc i va reclamar canvis en la missió de pau. A final de maig, **el Front Polisario va congelar els seus contactes amb la MINURSO, la força de Nacions Unides al Sàhara Occidental, en considerar que «s'estava convertint en un escut de protecció d'un fet colonial, és a dir, l'ocupació del Sàhara Occidental pel Marroc».**

A l'octubre, un nen sahrauí va morir i diverses persones van resultar ferides per trets marroquins en un incident produït en el marc de la protesta més gran dels sahrauís en els últims 35 anys. La mobilització sahrauí es va iniciar quan un grup es va traslladar al desert i va instal·lar un conjunt de haimes que després es convertirien en un campament improvisat. El campament, batejat Agdyam Izik i a uns 15 quilòmetres d'Al-Aaiun, va reunir unes 20.000 persones. Milers de gendarmes i d'agents de les forces auxiliars dependents del Ministeri de l'Interior marroquí van envoltar el campament, en van controlar els accessos i van dificultar l'entrada d'aigua i aliments. La principal reivindicació de la mobilització era socioeconòmica, amb demandes d'habitatges i treball. Al novembre, les autoritats marroquines van decidir posar fi a una massiva protesta sahrauí, en una acció que va suposar el desmantellament del campament d'Agdaym Izik i enfrontaments posteriors a Al-Aaiun. L'assalt al campament sahrauí es va produir el mateix dia en què es reprenien a Nova York les converses entre el Marroc i el Front Polisario. Tot i que els incidents van fer dubtar a la delegació sahrauí, finalment els seus representants van participar en la trobada. No obstant això, la tercera ronda de consultes informals es va bloquejar una vegada més sense assolir avenços concrets, només un compromís per celebrar una nova trobada informal al desembre i una trobada formal a principi de 2011.

Amèrica

A **Colòmbia**, al juliol, dies abans de la presa presidencial, les FARC van difondre un vídeo en què **Alfonso Cano, cap de l'Estat Major Central, va expressar la seva disposició a conversar amb el nou Govern**, concretament sobre cinc punts: les bases militars dels Estats Units, els drets humans i el Dret Internacional Humanitari, la terra, el règim polític i el model econòmic. El 4 d'agost, per la seva banda, **l'ELN es va mostrar interessat a treballar per construir una sortida al conflicte intern de Colòmbia, en el marc d'una proposta de pau per al continent**, vinculant als esforços dels països que integren UNASUR i d'altres iniciatives d'acompanyament que des de la comunitat internacional sorgeixen, mostrant-se disposats a intercanviar amb el Govern veneçolà i altres governs del continent per explorar els camins que facin possible la pau a Colòmbia. **El nou president colombià, en el seu discurs d'investidura del 7 d'agost, va manifestar que «la porta del diàleg no està tancada amb clau».** I va afegir: «Jo aspiro, durant el meu govern, a sembrar les bases d'una veritable reconciliació entre els colombians. Als grups armats il·legals que invoquen raons polítiques i avui parlen una altra vegada

de diàleg i negociació els dic que **el meu govern estarà obert a qualsevol conversa que busqui l'eradicació de la violència**, i la construcció d'una societat més pròspera, equitativa i justa. Això sí –insisteixo– sobre premisses inalterables: la renúncia de les armes, el segrest, el narcotràfic, l'extorsió, la intimidació. Però mentre no alliberin els segrestats, mentre continuïn cometent actes terroristes, mentre no tornin els nens reclutats per la força, mentre continuïn minant i contaminant els camps colombians, continuarem afrontant tots els violents, sense excepció, amb tot el que tinguem al nostre abast». El president Santos també va manifestar que, de moment, no s'activaria la figura de l'Alt Comissionat de Pau.

Al setembre, a través d'un comunicat, les FARC van mostrar la seva disposició a conversar amb l'actual Govern i trobar una sortida política al conflicte social i armat que vivia el país, però sense cap tipus de condicionament. Per a la guerrilla, el que el president estava exigint per conversar hauria de ser el resultat d'un acord de pau i no la condició prèvia al diàleg. El president Santos va respondre al comunicat de la guerrilla assenyalant que «perquè hi hagi qualsevol diàleg amb la guerrilla, es requereix que deixin de fer terrorisme». Poc després, les Forces Armades colombianes van bombardejar un campament de les FARC i van matar Jorge Briceño, àlies *Mono Jojoy*, cap militar de l'organització guerrillera. A principi de desembre, i en resposta a una petició del vicepresident, Angelino Garzón, **l'ELN va proposar al govern nacional pactar un cessament al foc i les hostilitats de manera bilateral**, per donar prioritat a l'atenció de la tragèdia hivernal, entre d'altres urgències que calien discutir i acordar.

Àsia

a) Àsia Meridional

A l'**Afganistan**, durant la segona quinzena de gener va començar una cimera a Londres amb la participació de 70 ministres d'Exteriors, en la qual es va crear un fons per part dels països donants per promoure la desmobilització i reintegració dels insurgents talibans. Per la seva banda, **el president, Hamid Karzai, va apuntar a un procés de pau amb la insurgència talibana, que inclouria els seus dirigents.** Tot i això, **Karzai va assenyalar que l'oferta de converses només estava oberta als que renunciessin a la violència.** A mitjan abril, **el líder talibà, el mul·là Omar, va afirmar que podrien estar disposats a mantenir negociacions amb polítics occidentals.** Aquesta informació va ser revelada per dos dels seus col·laboradors propers en una entrevista amb *The Sunday Times*. El líder talibà hauria assenyalat que ja no estaria interessat a governar el país i que els objectius dels talibans serien l'expulsió dels estrangers del país, el retorn de la xària i el restabliment de la seguretat. Els talibans no haurien fixat precondicions per al diàleg, i simplement haurien assenyalat que aquest hauria de ser honest. Al setembre, el 40% dels afganesos van acudir a les urnes amb motiu de les eleccions legislatives, i **el president afganès, Hamid Karzai, va anunciar la posada en marxa d'un pla de pau per al país.** Aquesta nova estratègia, dirigida per un Alt Consell de Pau, té un doble objectiu: d'una banda, establir

un diàleg amb els líders talibans, i de l'altra, allunyar els combatents de base de la insurgència. A l'octubre, **el Govern va explicar que havia mantingut converses extraoficials amb els talibans.** Així ho va assegurar el president del país, Hamid Karzai, a la cadena CNN, on va manifestar que les trobades fins ara no havien tingut un caràcter oficial i regular, sinó que eren contactes personals que s'estaven duent a terme des de feia força temps. Tot i que la versió oficial dels talibans continuava sent que no negociarien fins que totes les forces estrangeres abandonessin el país, diverses fonts afganeses i àrabs van assegurar que **sectors de la insurgència es mostraven per primera vegada disposats a dialogar.** Segons van apuntar diversos mitjans de comunicació, a les converses secretes que s'havien portat a terme fins llavors hi hauria representants tant de la Quetta Shura, el nucli dirigent talibà assentat a Balutxistan (Pakistan) i liderat pel mul·là Omar, com també membres del clan Haqqani, dos dels principals centres de poder de la insurgència talibana. El Consell Suprem de Pau va reclamar a la resta de països àrabs, en particular a l'Àrabia Saudita, el seu suport en el procés.

A l'Índia, el líder naxalita Koteswara Rao va afirmar al febrer que **el grup armat CPI-M estaria disposat a dur a terme converses de pau amb el Govern si almenys quatre dels principals líders detinguts eren posats en llibertat.** El líder del CPI-M, Kishenji, va fer a l'agost un **oferiment d'un alto el foc de tres mesos** al Govern central com a resposta a la crida feta pel Govern durant les celebracions de la independència índia perquè posessin fi a la violència i iniciessin negociacions de pau. Kishenji va afirmar que estaven disposats a cooperar amb el Govern en la lluita contra les organitzacions separatistes i contra la corrupció. Altres peticions incloïen la destitució del ministre d'Interior, P. Chidambaran, i del ministre en cap d'Andhra Pradesh, K. Rosaiah –per l'assassinat del líder maoista Cherukuri Rajkumar– i la creació d'un mecanisme independent per a les converses de pau. A més, els naxalites van sol·licitar la designació del polític i activista Swami Agnivesh, l'escriptora Arundhati Roy, i el ministre de Ferrocarrils, Mamata Banerjee, com a mediadors per al procés de pau. El ministre d'Interior va assenyalar que el Govern rebutjava qualsevol proposta que no comportés un compromís real sobre el terreny, i va afirmar que no havia rebut cap resposta creïble a l'ofertament de negociacions, reiterant la seva petició que els naxalites renunciessin a la violència.

A l'estat d'Assam, **419 integrants i líders del grup armat d'oposició Karbi Longri National Liberation Front (KLNLF) van lliurar les armes a principi d'any** a les forces de seguretat a la ciutat de Diphu, al districte de Karbi Anglong, un dels més afectats per la violència a Assam. El líder del grup armat va assenyalar que tot i el lliurament de les armes no abandonarien les seves reivindicacions d'autogovern per a la nació Karbi, que exposaran en una taula de negociacions. El KLNLF va sorgir el 2004 com una facció de l'United People's Democratic Solidarity (UPDS). Al juny, **el Govern indi va donar llum verd al govern de l'estat d'Assam perquè iniciés un procés de negociacions amb l'ULFA** i va nomenar com a interlocutor amb el grup armat l'excap de l'oficina d'intel·ligència, PC Haldar. El ministre en cap d'Assam, Tarun Gogoi, va assenyalar que el grup armat havia de donar una resposta formal al Govern, resposta

per a la qual no esperaran de manera indefinida. Gogoi va assenyalar que considerarien les demandes del grup armat si aquestes s'emmarquen dins de la Constitució índia. Per la seva banda, el grup armat, els líders empresonats del qual s'haurien reunit a la presó central de Guwahati per discutir aquest assumpte, van emetre una declaració pública en què instaven el Govern a posar en llibertat els sis líders detinguts per afavorir les negociacions. Al novembre, el president de l'ULFA, Arabinda Rajkhowa, es va mostrar disposat a participar en les converses de pau però va insistir en l'alliberament dels líders del grup armat d'oposició com a requisit previ, i va demanar també que l'acompanyés en les converses el secretari general del grup armat d'oposició, Anup Chetia, que es trobava empresonat a Bangladesh. Segons van afirmar fonts periodístiques, les autoritats índies estarien disposades a reclamar la custòdia de Chetia de cara a les converses de pau. Al desembre, es van posar en llibertat la majoria dels líders de l'ULFA, per tal de facilitar el camí per a l'inici de les converses de pau.

Al maig, el ministre en cap d'Assam, Tarun Gogoi, va afirmar que esperava que després del lliurament per part de la Policia de Bangladesh del cap del grup armat d'oposició **NDFB**, Ranjan Daimary, detingut en aquest país, es podrien dur a terme converses de pau amb diferents grups armats d'oposició. Daimary encapçalava la facció de l'NDFB que s'havia oposat a un acord d'alto el foc i que reclamava la independència per al territori de Bodoland, i havia estat acusat de ser el responsable dels atemptats que van causar 100 morts l'octubre de 2008. Un familiar de Daimary va manifestar, però, que no s'oposava a les negociacions i que no posava la sobirania com a precondition. A final d'any, el mateix dirigent de la facció de l'NDFB es va mostrar favorable a iniciar converses de pau, i fins i tot va assegurar que estava disposat a renunciar a les demandes de sobirania. La facció partidària de negociar s'anomena NDFB-Progressive, el seu secretari general és Govinda Nasumatary, àlies *B. Swmkhwr*, i el 2005 va arribar a un acord d'alto el foc amb el Govern. Al novembre, el primer ministre d'Assam, Tarun Gogoi, va assegurar que tot estava preparat per signar un **acord de pau amb l'UPDS.** Aquest grup armat d'oposició es va constituir el 1999 i va signar un alto el foc el 2002, després del qual el grup es va dividir en dues parts: l'UPDS, favorable a les converses de pau, i el KLNLF, partidari de continuar amb l'activitat insurgent.

Al març es van celebrar a l'estat de Manipur les negociacions de pau entre l'estat central, el Govern de l'estat de Manipur i el **Partit Comunista de Kangleipak-Consell Militar KCP-MC (facció Lallumba)**, fundat el 1980 com una dissidència del PREPAK, en les quals els membres d'aquesta organització van decidir abandonar les armes. Per facilitar les negociacions, al maig es va crear un Joint Monitoring Group. En el passat, aquesta organització buscava la independència de Manipur. El 1995, després de la mort del líder, es va dividir en deu faccions, una de les quals és la de Lallumba. També al març, el secretari d'Estat es va reunir amb els líders del **Kuki National Front (KNF)**, grup format el 1988 per crear la comunitat de kukilandia, per veure les possibilitats d'obrir converses de pau. Aquest grup ja va signar una suspensió de les operacions l'agost de 2008 amb

el Govern central, i els seus quadres es van agrupar en uns camps designats per a això. Al setembre va tenir lloc la primera reunió tripartida entre el Govern indi, el govern de l'estat de Manipur i l'United Naga Council (UNC). Els tres representants es van reunir a Nova Delhi per parlar sobre la situació de la població naga a Manipur. Durant la reunió el Govern indi va valorar positivament el gest de la UNC de suspendre el bloqueig econòmic, un fet que va contribuir, segons el seu parer, a crear una bona atmosfera per al diàleg.

A l'estat de **Nagaland**, l'Executiu va assenyalar que estava disposat a concedir la màxima autonomia possible per a Nagaland, fins i tot reformant la Constitució. Al juny, **el Govern indi i l'NSCN-IM van celebrar una ronda de negociacions** a Kohima, capital de l'estat naga. Va ser la primera vegada des que es van iniciar les negociacions, fa 13 anys, que aquestes es van dur a terme en territori naga. En la declaració a la premsa, realitzada un cop finalitzades les negociacions, les dues parts es van mostrar satisfetes i disposades a continuar el procés. El Govern indi va assenyalar que reconeixia la singularitat i la història del poble naga, i que la solució al conflicte havia de ser honorable per a ambdues parts. El líder del grup armat, Thigaleng Muivah, per la seva banda, va reconèixer que l'esforç del Govern era sincer. No obstant això, no es van revelar avenços concrets al final de la reunió. La propera ronda de negociacions se celebrarà a Delhi, però Muivah va assenyalar que abans s'hauria de dur a terme un procés de consultes amb la societat civil naga. Pel que fa a l'NSCN-K, a final d'abril van renovar per un any més l'alto el foc amb el Govern.

Pel que fa a la disputa de **l'Índia i el Pakistan** per a la regió de Caixmir, durant la segona quinzena de febrer, **ambdós països van reiniciar les negociacions de pau interrompudes de manera formal des dels atemptats a la ciutat índia de Mumbai l'any 2008**. A final d'abril, els primers ministres d'ambdós països, Monmohan Singh (Índia) i Yusuf Raza Gillani (Pakistan) es van reunir a Timphu, Bhutan, per primera vegada en nou mesos durant una cimera de països del sud d'Àsia. A l'octubre, **el Pakistan va demanar novament als Estats Units que intervinguessin en la disputa**. El ministre d'Exteriors va fer aquesta petició en el marc de la trobada de tres dies a Washington amb la secretària d'Estat, Hillary Clinton, a qui va demanar que demanés al president dels Estats Units, Barack Obama, que pressionés l'Índia perquè tots dos països poguessin arribar a un acord, aprofitant la visita del president nord-americà al país veí prevista al novembre. El Pakistan havia reclamat en múltiples ocasions la intervenció de tercers països en el conflicte per tal d'arribar a un acord, opció que l'Índia sempre havia descartat. Fins ara els Estats Units s'havien mantingut al marge de l'assumpte. D'altra banda, **el Govern indi va nomenar un equip de tres persones –un periodista, un funcionari i una professora– com a mediadors en la crisi que patia el Caixmir indi des del juny**, període en el qual haurien mort més de 100 manifestants a mans de les forces de seguretat. Els mediadors van ser el periodista Dilip Padgaonkar, el comissari d'informació M. M. Ansari i l'acadèmica Radha Kumar, amb l'encàrrec de posar en marxa converses de pau amb els líders independentistes d'aquesta regió índia. El grup va visitar presons i va interactuar amb la població caixmir. Padgaonkar va remarcar la necessitat d'implicar el Pa-

kistan per aconseguir una solució permanent, en línia amb les demandes dels principals líders separatistes caixmirs.

b) Àsia Oriental

Pel que fa a la **Xina (Tibet)**, durant la segona quinzena de gener, **el Govern de la Xina i el Govern del Tibet a l'exili van reprendre el diàleg, després de 15 mesos d'acusacions creuades**. Cinc representants del Dalai Lama, liderats per Lodi Gyari i Kelsang Gyaltsen, es van desplaçar a la Xina per iniciar la novena ronda de converses. Pocs dies abans, alts càrrecs del Govern xinès havien mantingut una reunió específica sobre el Tibet (per primera vegada en nou anys). Després d'aquesta reunió, Beijing va declarar que continuaria amb les polítiques implementades fins al moment. El Dalai Lama, de visita a Hongria, va instar al setembre el Govern xinès a impulsar una certa liberalització política al Tibet i va advertir Beijing que podria perdre la confiança de la comunitat internacional si no reprenia les converses sobre el futur del Tibet amb el Govern tibetà a l'exili. A l'octubre, el primer ministre del Govern tibetà a l'exili, Samdhong Rinpoche, va declarar que a final de l'any es podria celebrar una nova ronda de negociació amb el Govern xinès, la desena des del 2002. Rinpoche va anunciar que encara no havien acordat la data i el lloc de les converses i va avançar que l'agenda negociadora podria basar-se en un document de 13 punts que la delegació tibetana va lliurar a les autoritats xineses durant la vuitena ronda de converses. El diàleg estava interromput des del gener. Aquest anunci es va produir dies abans que el Dalai Lama s'entrevistés amb la màxima responsable del Govern dels Estats Units per als assumptes del Tibet, Maria Otero. La funcionària va declarar que el seu Govern no donava suport a la independència del Tibet, però sí a una sortida dialogada i pacífica del conflicte. D'altra banda, milers de persones es van manifestar a les províncies del Tibet, Qinhai i Sichuan per protestar contra l'intent del Govern d'implantar el xinès mandarí com a única llengua d'escolarització. Segons alguns mitjans de comunicació, desenes de persones haurien estat detingudes.

c) Sud-est Asiàtic

A **Myanmar**, la junta militar va anul·lar oficialment al març els resultats de les eleccions de 1990 i en paral·lel va autoritzar la reobertura d'algunes oficines del principal partit de l'oposició democràtica, l'NLD. La líder opositora, **Aung San Suu Kyi, es va reunir al maig amb el secretari d'Estat adjunt dels Estats Units, Kurt Campbell, i el cap de la missió diplomàtica nord-americana al país**. La trobada es va realitzar al jardí d'un edifici governamental, al qual Aung San Suu Kyi va ser traslladada, perquè la conversa no pogués ser interceptada pel Govern, segons fonts diplomàtiques. Durant la seva visita al país, Campbell va mantenir trobades amb alguns representants del Govern, però cap d'alt rang. A més, es va reunir amb integrants del partit de l'oposició NLD, que recentment havia estat dissolt oficialment en no registrar-se per participar en les eleccions. Al setembre, la Comissió Electoral (CE) de Myanmar va anunciar la **dissolució de deu partits polítics de cara a les eleccions**.

ons generals de novembre, inclosos el principal partit de l'oposició, la Lliga Nacional per a la Democràcia (NLD), liderat per Aung San Suu Kyi. Al novembre, el partit que comptava amb el suport de la Junta Militar va obtenir la victòria en les eleccions generals birmanes amb un 80% dels vots, tot i que la comunitat internacional va titllar el procés de farsa electoral. Diversos partits, entre aquests l'NLD de la líder opositora Aung San Suu Kyi, van optar per no presentar-se a les eleccions perquè les consideraven una farsa. Respecte a les minories ètniques del país –que representen aproximadament un terç del total de la població– amplis sectors de les minories wa, shan i karen van decidir no acudir a les urnes, i la Comissió Electoral va treure el vot a centenars de milers de membres d'aquests grups ètnics en cancel·lar els comicis en diversos districtes dels estats de Kachin, Kayah, Kayin, Mon i Shan.

Després de les eleccions, **la Junta Militar va alliberar la líder opositora Aung San Suu Kyi després de set anys i mig d'arrest domiciliari.** La premi Nobel de la Pau (1991), que va comparèixer davant de més de 5.000 seguidors que es van congregar a la seu del seu partit NLD a Yangon, es va mostrar conciliadora amb el règim militar, al qual va assegurar que no guardava rancor, i va oferir a la Junta converses directes per tal d'aconseguir una transició pacífica i ràpida. Després del seu alliberament, Aung San Suu Kyi va demanar al Tribunal Suprem de Myanmar que restituís el seu partit, la Lliga Nacional per a la Democràcia, abolit per la Junta Militar el maig d'aquest any sota pretext que no estava inscrit a les eleccions. El Tribunal Suprem va desestimar, però, la demanda. Al desembre, un representant de Nacions Unides va viatjar a Myanmar per reobrir el diàleg de l'organisme multilateral amb el règim militar, l'oposició i les minories ètniques. El representant de l'ONU es va reunir amb la premi Nobel de la Pau i líder de l'oposició, Aung San Suu Kyi.

Durant el 2010, el Govern birmà va prosseguir amb la seva estratègia de **convertir tots els grups armats amb els quals manté un alto el foc en unitats de guàrdia fronterera.** Entre els grups que van acceptar unir-se a aquest cos de seguretat va destacar el Democratic Karen Buddhist Army (DKBA), com també una part del Shan State Army-North (SSA-N). Alguns analistes van apuntar a la possible escissió d'aquest últim grup armat d'oposició en dues faccions, arran del desacord intern entre els membres que aposten per la integració a la guàrdia fronterera –la 3a. i 7a. brigada–, i els que s'hi oposen –la 1a. brigada. D'altra banda, el Govern va prosseguir, sense resultats, les negociacions amb la Kachin Independence Organisation (KIO) i amb la Karen National Union (KNU).

A les **Filipines, persistien diferències substancials pel que fa al tipus i abast de l'autonomia que Manila estaria disposada a concedir al grup armat d'oposició MILF.** Mentre que el Govern parlava d'una «autonomia reforçada» que ampliaria les competències del poble moro sobre la zona que actualment comprèn la Regió Autònoma del Mindanao Musulmà (RAMM), el MILF advocava per la creació d'un «subestat bangsamoro» que ampliés els poders i l'extensió de l'actual RAMM. Per la

seva banda, el nou president de les Filipines, Benigne Aquino *Noynoy*, va considerar una prioritat aconseguir un acord de pau a Mindanao. Aquino va anunciar també **el nomenament de Teresita Deles com a assessora presidencial sobre el procés de pau.** Deles ja va ocupar aquest càrrec entre 2003 i 2005, durant la presidència de Gloria Macapagal Arroyo. El retorn de Deles, especialment activa en relació amb la defensa dels drets de les dones a les Filipines, va ser ben rebut per diverses organitzacions civils i socials de Mindanao. D'altra banda, **el MILF i l'MNLF van signar un pacte de cooperació** en el qual es comprometien a treballar conjuntament per l'autodeterminació, la pau, la justícia i el desenvolupament econòmic del poble moro. L'acord, sota els auspicis de l'Organització de la Conferència Islàmica (OCI), va ser signat a Duixanbe (Tadjikistan). Per la seva banda, **el president del panel negociador de l'NDF, Luis G. Jalandoni, va assegurar que estava preparat per reprendre les converses de pau formals amb la nova administració d'Aquino.**

Al maig, **el Govern i l'MNLF van signar a Trípoli, Líbia, un memoràndum d'entesa per resoldre les qüestions que havien dificultat la plena implementació de l'acord de pau assolit el 1996.** L'acord contemplava la creació d'un mecanisme per finançar projectes de desenvolupament a les zones afectades pel conflicte, com també l'establiment d'una

estructura per a un procés tripartit amb la participació de l'Organització per la Conferència Islàmica, encarregada de supervisar la implementació de l'acord de 1996 a les àrees de seguretat, governabilitat, activitats econòmiques i la provisió de serveis socials a les zones del conflicte. El Govern i l'MNLF van acordar reunir-se a principi de gener.

Al setembre, **el cap negociador del MILF, Mohagher Iqbal, va declarar que el seu grup havia abandonat formalment la petició d'independència per a determinades regions de Mindanao i que havia fet una proposta al Govern de creació d'un subestat o una república autònoma** que tindria totes les competències excepte les d'afers exteriors, defensa nacional, moneda i correus. Aquesta entitat no tindria exèrcit propi, però sí forces de seguretat internes. Mohagher Iqbal també va declarar que podria firmar un acord de pau global en un termini màxim de dos anys i que en el cas que s'establís aquest subestat, el MILF només tindria un paper preponderant en la fase de transició. Pel que fa a l'**MNLF**, al novembre es van reunir els panels negociadors per tractar la plena implementació de l'acord de pau de 1996. Els aspectes que es van tractar a la reunió van ser la creació del Fons d'Assistència al Desenvolupament Bangsamoro i la supervisió de la implementació de l'acord a mans del Govern, l'MNLF i l'Organització de la Conferència Islàmica, que facilitava les converses. Els acords assolits es donaran a conèixer en la següent ronda de negociació. Respecte a l'**NDF/NPA**, el president, Benigne S. Aquino, va nomenar a l'octubre l'advocat i fins aleshores viceministre de Sanitat, Alex Padilla, nou cap del panel negociador amb l'NDF. La consellera presidencial per al procés de pau va declarar que tant el nomenament de Padilla, activista dels drets humans durant la dictadura de Ferdinand Marcos, com la recomposició del panel negociador evidenciaven la voluntat del Govern de reprendre el diàleg amb l'NDF,

referent polític del grup armat d'oposició NPA. L'NDF havia manifestat que **la visita de dos dels seus líders a les Filipines era un gest per evidenciar el seu suport a la represa de les converses de pau** i per expressar la seva satisfacció per la recent recomposició del panel negociador del Govern. Els caps dels panels negociadors del Govern, Alexander Padilla, i de l'NDF, Luis Jalandoni, es van reunir a Hong Kong l'1 i 2 de desembre i van acordar reprendre converses exploratòries a Oslo (entre el 14 i el 18 de gener) i converses formals, també a Oslo, entre el 19 i el 25 de febrer. Ambdues parts també van acordar un alto el foc entre el 16 de desembre i el 3 de gener, el més llarg en els últims 10 anys.

Europa

a) Sud-est d'Europa

A Xipre, el candidat nacionalista turcoxipriota Dervis Eroglu va guanyar a l'abril les eleccions presidencials al terç nord de l'illa, amb un 50,4% dels vots, per davant del president sortint i candidat a la reelecció, Mehmet Ali Talat, que va obtenir el 42,8% dels vots. Eroglu va acceptar que l'acord final implicaria la reunificació de l'illa amb una estructura federal i es comprometia a no reobrir els capítols sobre els quals els líders grecoxipriota i turcoxipriota ja havien mostrat un grau de convergència significativa, com els que feien referència a governança, repartiment de poder, qüestions de la UE i economia. **El líder grecoxipriota va proposar la celebració d'una conferència internacional, convocada per l'ONU i amb participació dels membres permanents del Consell de Seguretat, la UE, les potències garants, Xipre i les dues comunitats xipriotes.** La conferència es convocaria quan les parts en conflicte es trobessin en posició d'arribar a un acord sobre aspectes interns del conflicte. Al seu torn, també va enviar un missatge a l'entitat turcoxipriota en què assegurava que ell continuaria treballant per aconseguir una solució. No obstant això, la proposta grecoxipriota va rebre crítiques per part dels actors turcoxipriotes. El representant especial del líder turcoxipriota en el procés negociador, Kudret Ozersay, va acusar Christofias de posar sobre la taula propostes que sabia que serien rebutjades pels turcoxipriotes. Segons Ozersay, les propostes no eren noves. Al novembre, els líders turcoxipriota i grecoxipriota van acordar en una reunió amb el secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, intensificar els seus contactes per assolir avenços, els quals Ban Ki-moon reavaluaria a final de gener, quan l'ONU ha de determinar els seus pròxims passos respecte a Xipre. El secretari general va reconèixer que les converses havien prosseguit durant un temps sense un progrés clar o sense un final proper evident, fet pel qual estaven perdent *momentum* i necessitaven un impuls. La reunió amb Ban Ki-moon pretenia donar una nova empena al procés. L'acord assolit en la trobada incloïa establir un pla pràctic per resoldre els principals punts de desacord. Els líders hauran d'identificar nous elements de convergència i els assumptes principals que encara s'han de resoldre en els diversos capítols. Durant l'any, un dels temes més difícils en les negociacions va ser el de la propietat.

A Kosovo, **el Tribunal Internacional de Justícia, òrgan judicial de l'ONU, va declarar a l'agost en un dictamen no vinculant que la declaració d'independència de Kosovo**

de 2008 no violava el Dret Internacional ni la resolució 1244 del Consell de Seguretat de l'ONU. El tribunal va respondre amb aquesta sentència, aprovada amb deu vots a favor i quatre en contra, a la pregunta formulada per l'Assemblea General a instàncies de Sèrbia. Segons el dictamen, el dret internacional general no contempla prohibicions sobre les declaracions d'independència, com tampoc ho fa la resolució 1244. El tribunal va desestimar també que la declaració d'independència vulnerés el marc constitucional provisional de Kosovo, ja que segons els jutges aquest no vinculava els autors de la independència. No obstant això, el text no va jutjar si existia o no un dret a la secessió. Al setembre, l'Assemblea General de l'ONU va adoptar unànimement una resolució que instava el diàleg entre Sèrbia i Kosovo i que reconeixia la decisió no vinculant del Tribunal Internacional de Justícia. **També l'ONU es va oferir a participar en l'organització de les converses directes entre Sèrbia i Kosovo.** Al novembre, el secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, va celebrar la propera obertura de diàleg entre Sèrbia i Kosovo i va valorar positivament la disposició de la UE a facilitar-ne el procés. El secretari general va considerar positiu el grau d'acord i enteniment entre Sèrbia i la UE, que va fer possible l'aprovació de l'última resolució de l'Assemblea General de l'ONU sobre Kosovo, en què es reconeixia el dictamen no vinculant del Tribunal Internacional de Justícia.

Pel que fa a Moldàvia, Transdnièster va rebutjar la proposta de Moldàvia d'ampliar el paper dels Estats Units i la UE en el format negociador 5+2. Actualment ambdós actors tenen estatus d'observadors. **Rússia i Ucraïna es van comprometre a continuar amb els esforços coordinats per avançar en l'enteniment mutu entre Moldàvia i Transdnièster.** El Govern de Moldàvia va presentar a la UE la seva nova estratègia sobre la resolució del conflicte de Transdnièster, que pretenia fer més atractiva Moldàvia a ulls de la població de Transdnièster. Segons el primer ministre, Vlad Filat, Moldàvia i Transdnièster podrien apropar-se mútuament com a resultat d'un règim de liberalització de visats i de lliure comerç entre Moldàvia i la UE. Per això, Filat va apel·lar a la UE per tal que donés suport a la implementació de la seva estratègia. El primer ministre de Moldàvia va valorar positivament la proposta conjunta plantejada per la canceller alemanya, Angela Merkel, i pel president rus, Dmitri Medvèdev, de crear un fòrum de seguretat entre la UE i Rússia, que abordaria el conflicte de Transdnièster com un dels primers temes. En el comunicat russoalemany es va afirmar que calia un fòrum d'aquestes característiques a causa del fracàs dels mecanismes ja existents en la resolució de conflictes i crisis a la regió.

A l'octubre, **Rússia va afirmar que no podia retirar les seves tropes de manteniment de pau ni armament de Moldàvia, perquè aquestes eren una garantia per tal que el conflicte no tornés a esclatar.** Era la resposta de Rússia a la demanda del president en funcions moldau, Mihai Gimpu, que Rússia es retirés del territori per crear les condicions per a la resolució del conflicte i per avançar en l'estabilitat i la seguretat a la regió. D'altra banda, el president rus, Dmitri Medvèdev, va assenyalar que tan aviat com Moldàvia tingués un Govern efectiu, el procés negociador sobre Transdnièster es podria reprendre, amb referència a la fragilitat institucional que travessava Moldàvia des de la crisi electoral de 2009.

A **Turquia**, el líder del PKK, Murat Karayilan, va proposar al juliol el desarmament del PKK a canvi de drets polítics i culturals per al poble kurd. **Karayilan va afirmar que estava disposat a desarmar-se sota la supervisió de Nacions Unides si Turquia acceptava un alto el foc i complia certes condicions. El PKK va exigir que es posés fi als atacs contra els civils kurds i els arrestos de polítics kurds.** Aquesta organització va anunciar un alto el foc unilateral entre el 13 d'agost i el 20 de setembre, coincidint amb el Ramadà, en resposta a una crida del seu líder, Abdullah Öcalan, i com a resultat de l'inici d'un procés de diàleg entre Öcalan i òrgans competents que actuaven en nom de l'Estat amb el coneixement del Govern, segons l'agència Firat. El líder del PKK, Abdullah Öcalan, va reiterar la defensa de l'«autonomia democràtica» com a projecte de solució per als kurds. Segons Öcalan, el model català mereixia ser estudiat i va afegir que els kurds podien aprendre'n. Al setembre, el primer ministre turc, Raci Tayyip Erdogan, va prometre que el seu partit elaboraria una nova Constitució després de les eleccions de 2011. Així ho va anunciar prèviament al referèndum sobre reformes constitucionals celebrat el 12 de setembre. D'altra banda, **el Govern i el partit prokurd BDP es van reunir** en una trobada retardada per la violència i qualificada de positiva per ambdues parts. L'apropament entre el Govern i el BDP es va produir en un context d'intensificació de les mesures encaminades a resoldre el conflicte kurd, tant per part del Govern com dels actors polítics i socials kurds.

El ministre turc d'Interior, Besir Atalay, es va desplaçar a final de setembre a Erbil, la capital de la regió autònoma del Kurdistan (Iraq) per mantenir diverses reunions, incloent una amb el president de la regió, Massoud Barzani. Segons Hürriyet, Turquia estaria treballant en tres passos: d'una banda, la prolongació de l'alto el foc del PKK; en segon lloc, la consecució d'una treva permanent; i en tercer lloc, l'adopció de mesures polítiques a Turquia per resoldre el problema. D'altra banda, el PKK va renovar el seu alto el foc, declarat el 13 d'agost i que finalitzava el 20 de setembre, fins a la publicació de la decisió final sobre la seva treva. Segons Karayilan, el grup armat estaria preparat per negociar, i el model que buscava el PKK era el de les autonomies d'Espanya. El PKK va anunciar l'1 de novembre **la prolongació de l'alto el foc fins a la celebració de les eleccions generals turques el juny de 2011.** En un gest inusual, el president de Turquia, Abdullah Gul, va celebrar la prolongació de la treva del PKK. Karayilan va manifestar que l'Estat turc havia de complir **les cinc condicions plantejades pel PKK: la fi de les operacions militars, l'alliberament dels polítics kurds detinguts i de les operacions polítiques contra els kurds, la participació activa d'Öcalan en el procés, l'eliminació del llinar electoral del 10% i la reforma de la Constitució.** La copresidenta del DTK, Aysel Tugluk, va afirmar després d'una visita a Öcalan en la seva qualitat d'advocada que segons paraules del dirigent, **el procés de diàleg havia esdevingut procés de negociacions.** Segons Tugluk, Öcalan va afirmar que estava tenint trobades importants i serioses amb responsables de l'Estat, fet que implicava que havien arribat a la fase de negociacions. Öcalan també va afegir que l'Estat era favorable a con-

tinuar el procés de pau i de recerca d'una solució, però que l'obstacle era la política. El primer ministre turc, Recep Tayyip Erdogan, va afirmar que les operacions militars es podrien reduir, ja que si el PKK deposa les armes ja no hi hauria raó perquè les forces de seguretat duguessin a terme les operacions. No obstant això, Erdogan va advertir que l'Exèrcit i la Policia castigaran durament el PKK si aquest amenaça l'ordre públic. El vicepresident del principal partit turc de l'oposició, el CHP, Mesut Deger, va manifestar que la qüestió kurda era una de les prioritats del CHP i que ell era favorable al diàleg amb el líder del PKK, Abdullah Öcalan, per avançar cap a una solució. També va afirmar que el seu partit presentarà públicament el seu informe sobre la qüestió kurda a Diyarbakir, el juny de 2011, abans de les eleccions. A final d'any va augmentar la tensió entre el Govern i el moviment kurd sobre la defensa dels kurds de la seva proposta d'autonomia democràtica.

Durant l'any es va iniciar un procés de diàleg entre el dirigent kurd Abdullah Öcalan i òrgans competents que actuaven en nom de l'Estat turc

b) Caucas

Pel que fa a **Armènia-Azerbaidjan (Nagorno-Karabakh)**, durant la segona quinzena de gener, els presidents d'Armènia, Serzh Sargsyan, i d'Azerbaidjan, Ilham Aliyev, units amb el president rus, Dmitri Medvèdev a Sotxi (Rússia), van arribar a un acord verbal sobre el preàmbul de l'última versió en discussió dels principis bàsics per a la resolució del conflicte. **La proposta continguda en els «principis de Madrid» inclou un referèndum amb la participació de la gent que vivia a Nagorno-Karabakh abans de la guerra, assegurant un corredor entre Armènia i Karabakh, el retorn dels refugiats a les seves terres natives i l'ajuda de forces internacionals.** Al juny, Aliyev va advertir que si Armènia continuava intentant guanyar temps o rebutjava oficialment els principis, Azerbaidjan avaluaria les perspectives de participar en el procés i podria canviar la seva posició. D'altra banda, **el ministre armeni d'Exteriors va manifestar que Armènia ja va reconèixer fa dos anys que els principis de Madrid eren la base sobre la qual s'havien de mantenir negociacions.** Al seu torn, va criticar que Azerbaidjan no volgués signar un document sobre la retirada de francitadors al voltant de la línia de separació. Per la seva banda, el president armeni, Serzh Sargsyan, va manifestar que l'exercici del dret d'autodeterminació era crucial per al procés de pau. A l'agost, **Armènia va manifestar que donava suport a la proposta de Rússia per a la solució del conflicte de l'Alt Karabakh,** presentada a la reunió de Sant Petersburg del mes de juny. Al novembre, els presidents d'Armènia i Azerbaidjan, Serzh Sargsyan i Ilham Aliyev respectivament, es van reunir amb el president rus, Dmitri Medvèdev, a la ciutat russa d'Astrakhan (sud) per tractar el conflicte de Nagorno-Karabakh. Les parts van arribar a un **acord formal sobre l'intercanvi de presoners de guerra i el retorn dels cossos de les víctimes dels incidents més recents. També van acordar la necessitat d'establir mesures de construcció de confiança en la dimensió de seguretat militar,** encara que sense concretar-les.

A Geòrgia, **el Govern va aprovar el 3 de juliol un pla d'acció per implementar els objectius continguts en l'«Estratègia sobre els Territoris Ocupats: Compromís a través de**

la Cooperació», que marcava les pautes del Govern en relació amb Abkhàzia i Ossètia del Sud. L'estratègia del Govern de Geòrgia va ser rebutjada en diverses ocasions per les autoritats d'Abkhàzia i Ossètia del Sud. El president abkhaz, Sergei Bagapsh, va anunciar al juliol **la retirada d'Abkhàzia del Procés de Ginebra per l'estancament en les negociacions sobre el no-ús de la força**, tot i que finalment va participar a la ronda del Procés de Ginebra celebrada a final de juliol. Bagapsh va reiterar que la signatura d'un acord amb Geòrgia sobre el no-ús de la força eliminaria l'amenaça d'un nou conflicte, però va acusar Geòrgia d'evitar discutir la possibilitat d'un acord així. Per la seva banda, Geòrgia que sempre havia insistit que estava disposada a signar un tractat de no-ús de la força, però amb Rússia, que considera que és l'actor principal en el conflicte, va anunciar a final d'any el seu compromís unilateral amb el no-ús de la força contra Abkhàzia i Ossètia del Sud. **En l'última etapa, Rússia havia passat a defensar declaracions unilaterals de no-ús de la força tot i que descarta adoptar ella mateixa una mesura d'aquest tipus, com li exigeix Geòrgia.** Les autoritats d'Abkhàzia i Ossètia del Sud van anunciar a principi de desembre la seva disposició a comprometre's amb el no-ús de la força, afirmant que no usarien la força contra Geòrgia, la seva població, el seu territori ni les seves Forces Armades, però van restar creïbles a l'anunci anterior de Geòrgia.

Orient Mitjà

En relació amb **Israel i Palestina**, durant la primera setmana de maig es va anunciar la represa de les converses indirectes entre israelians i palestins en un intent per avançar en el procés de pau. **La ronda de converses va acabar sense signes de progrés ni data per continuar el diàleg**, que s'havia d'estendre durant els següents quatre mesos i abordar assumptes clau, com Jerusalem i la situació dels refugiats. Al juny, **la mort de nou activistes després de la intercepció per part d'Israel d'una flotilla d'ajuda humanitària a Gaza va motivar una condemna internacional i va obligar el Govern de Benjamin Netanyahu a suavitzar les condicions del bloqueig sobre el territori palestí.** Després de la represa de les converses directes entre palestins i israelians a principi de setembre **es va mantenir la incertesa sobre el futur del diàleg després de la decisió d'Israel de no renovar la moratòria sobre la construcció d'assentaments a Cisjordània.** A l'octubre, les negociacions es van mantenir en punt mort després que Israel decidís no estendre-la. A mitjan mes el primer ministre israelià, Benjamin Netanyahu, va oferir una renovació parcial de la moratòria a canvi d'un reconeixement d'Israel com a Estat jueu per part dels palestins. Autoritats palestines van rebutjar la proposta i van asseverar que no tenia res a veure amb l'edificació de colònies en els territoris ocupats. Dies abans, la Lliga Àrab havia donat suport a l'Autoritat Palestina i havia rebutjat negociar amb Israel mentre no s'aturés la construcció d'assentaments, però havia evitat trencar del tot el procés de pau. A final de novembre, el Parlament israelià va aprovar una llei que exigia la realització d'un referèndum, en un termini de 180 dies, abans de la subscripció de qualsevol acord internacional que suposés alterar la situació dels territoris annexats per Israel. Analistes van coincidir que la mesura faria més difícil per a qualsevol Govern israelià

concretar la retirada de territoris que Israel considera formalment sota la seva sobirania, però que la comunitat internacional considera territoris ocupats. Les autoritats palestines van rebutjar la decisió del Parlament israelià i van insistir que la fi de l'ocupació en els territoris palestins no podia dependre de cap tipus de referèndum a Israel. Al desembre, els Estats Units van renunciar a exigir a Israel la paralització en la construcció d'assentaments com a condició en les negociacions de pau. L'enviat especial dels Estats Units per al Pròxim Orient, George Mitchell, es va reunir amb el president palestí, Mahmoud Abbas, i amb el primer ministre israelià, Benjamin Netanyahu, com a part d'un intent de salvar les converses de pau entre palestins i israelians. Mitchell es va comprometre a aconseguir progressos reals en els propers mesos cap a un acord de pau.

Sobre el conflicte entre **Síria i Israel** pels Alts del Golan, l'enviat dels Estats Units per a l'Orient Mitjà, George Mitchell, es va reunir, al setembre, a Damasc amb el president sirí, i va dir que el focus de Washington per a un acord entre Israel i els palestins no el desviaria d'impulsar un acord entre Israel i Síria. A Damasc, Mitchell, que va acompanyar Clinton en el seu viatge a la regió, va dir a la premsa: «El nostre esforç per resoldre el conflicte entre palestins i israelians no contradiu o xoca en absolut amb la nostra meta d'una pau exhaustiva que inclogui la pau entre Israel i Síria». Israel i Síria van mantenir, per última vegada, negociacions de pau directes als Estats Units l'any 2000, però no van assolir un acord sobre el futur dels Alts del Golan. Síria acull líders exiliats del grup islamista Hamàs, que controla la Franja de Gaza, i s'oposa als esforços de pau d'Abbas. Durant el tercer trimestre, **Síria va reiterar la seva disposició a reprendre les converses de pau amb Israel si el Govern d'aquest país es comprometia a posar fi a l'ocupació de parts dels Alts del Golan.** El ministre de Relacions Exteriors sirí, Walid al-Muallim, va fer aquestes declaracions després de reunir-se amb la seva homòloga nord-americana, Hillary Clinton, a Nova York. El primer ministre israelià va declarar que no entraria en converses amb Damasc amb precondicions.

Al **Iemen**, durant la segona quinzena de febrer, els insurgents al-houthistes van acceptar les sis condicions del Govern per a la signatura de la treva d'un conflicte que ha causat més de 300.000 desplaçats des de l'inici de les hostilitats el 2004. Al març, **el president del Iemen, Ali Abdullah Saleh, va declarar la fi de la guerra amb els insurgents xiïtes del nord del país.** En una entrevista a la cadena al-Arabiya, el mandatari va subratllar que no es tractava d'una pausa en els combats ni d'una treva, sinó de la fi del conflicte armat que havia enfrontat les parts des de l'any 2004. El Govern d'Abdullah Saleh va anunciar al maig una **amnistia per a alguns dels presoners** a causa d'activitats separatistes al sud i de la revolta dels al-houthistes al nord. **El Govern i els rebels al-houthistes van signar el 26 d'agost a Doha (Qatar) un acord que establia un calendari per a la implementació dels acords previs.** Fonts diplomàtiques iemenites van manifestar que no es tractava d'un nou acord sinó de l'establiment de mecanismes per aplicar els acords assolits amb anterioritat. Un dels representants rebels, Mohammad Abdel Salam, va assenyalar que la principal demanda dels rebels era l'alliberament de presoners. Es calculava que hi havia un miler

de seguidors insurgents sota custòdia. Segons Abdel Salam, altres demandes inclouen el desenvolupament i reconstrucció de províncies del nord del Iemen que van ser discriminades i que no tenien aigua, carreteres o escoles. Segons Reuters, l'acord instava a la fi de la guerra i l'inici del diàleg polític i incloua 22 punts. Entre aquests destacava el requeriment de lliurament als mediadors de les armes robades a l'Exèrcit iemenita, així com l'alliberament per part de les autoritats de presoners insurgents. Altres punts esmentats per Reuters inclouen la retirada de mines de la regió, la garantia de lliure moviment per permetre el retorn de població desplaçada i l'alliberament d'escoles, edificis governamentals o residències preses pels rebels. A partir de mitjan any es van intensificar els enfrontaments entre els alhoutistes i les forces de seguretat, els quals van posar en dubte la viabilitat de la treva.

3.3. La temperatura de la pau

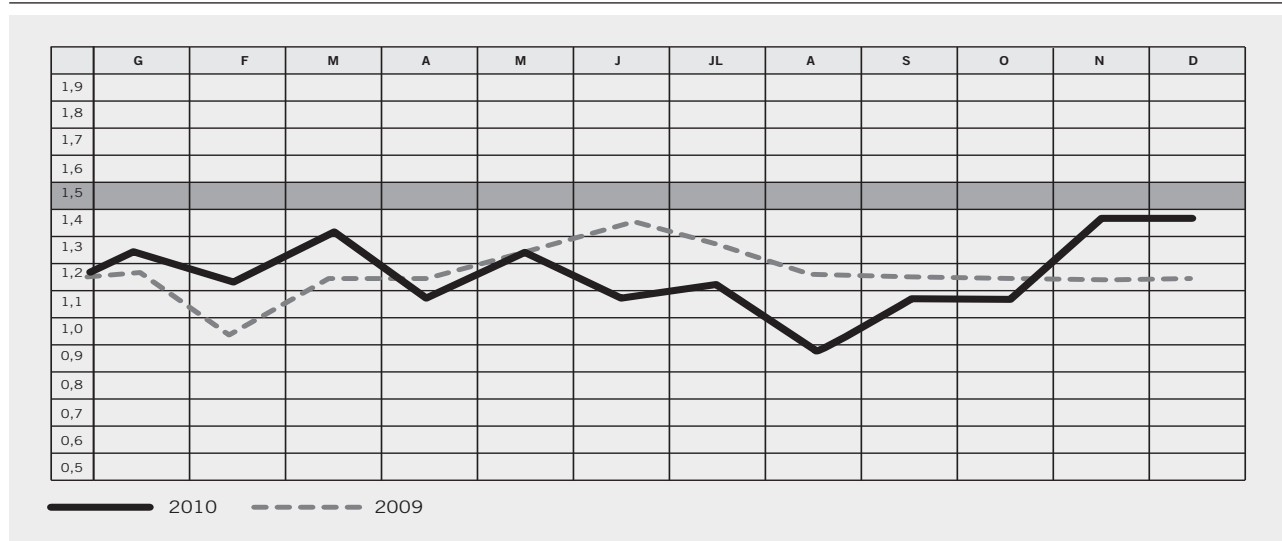
Des de fa uns anys, l'Escola de Cultura de Pau elabora mensualment un índex sobre l'estat de les negociacions

de pau existents al món, a fi d'analitzar les dinàmiques generals dels processos. L'any 2010, aquest índex analitza una selecció de 18 negociacions.¹

L'índex es configura a partir de la mitjana resultant de concedir tres punts als processos que han funcionat bé durant el mes, un punt als que romanen estancats o no han presentat novetats i zero punts als que han tingut dificultats, de manera que la màxima puntuació assolible en un mes seria de 3,0 i la mitjana d'1,5 punts.

Com es pot observar a la figura anterior, **l'any va acabar amb una mitjana mensual d'1,2 punts, enfront de la mitjana d'1,2 el 2009, 1,0 el 2008, 1,1 el 2007, 1,2 el 2006, 1,3 el 2005 i 1,4 el 2004**; es frena així el descens dels últims anys, encara que cap mes s'hauria aconseguit una mitjana igual o superior a 1,5 punts. L'índex permet albirar els obstacles que existeixen per mantenir la majoria dels processos en una evolució positiva i de forma sostinguda, resultat de les enormes dificultats que han tingut els processos o exploracions de l'Afganistan, les Filipines (NPA), Ossètia del Sud, Israel-Palestina, el Pakistan, Sàhara Occidental o el Iemen, entre altres zones.

Gràfic 3.1. La temperatura de la pau el 2009 i 2010

1. Afganistan, Armènia-Azerbaidjan, Xipre, Filipines (MILF, NPA), Geòrgia, Índia (ULFA i NSCN-IM), Índia-Pakistan, Israel-Palestina, Moldàvia (Transdnièster), Myanmar (NLD), Níger (MNJ), Nigèria (MEND), RCA, Marroc-Sàhara Occidental, Sudan (JEM) i Iemen.